

Bijlage 3. Behandeling van de adviezen en opmerkingen bij het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van de schutterstoren of Toewip met herbergpui in geglazuurde tegels in Leuven

Provincie: Vlaams-Brabant

Gemeente: Leuven, 2de afdeling, sectie B

Objectnummer: 4.01/24062/460.1

-

Dossiernummer: 4.001/24062/134.1

Omschrijving:

Schutterstoren of Toewip met herbergpui in geglazuurde tegels, Diestsestraat 182

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel, 03/05/24

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Getekend door: Matthias Diependaele (Sig)
Getekend op: 2024-05-03 17:40:52 +02:00
Reden: ik keur dit document goed

Matthias DIEPENDAELE

1. Adviezen en opmerkingen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige bescherming

1.1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen Omgeving, MOW en LV

1.1.1. Beleidsdomein Omgeving

Het advies werd gevraagd op 2 januari 2024.

Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek liet op 3 januari 2024 weten niet bevoegd te zijn om over de bescherming van het onroerend goed te adviseren omdat er in dit dossier geen natuurwaarden zijn. Aangezien er geen advies werd uitgebracht is het advies gunstig in uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet.

Het departement noch de overige agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.2. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 2 januari 2024.

Het departement noch de agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.3. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 2 januari 2024.

Het departement noch de agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.2. Advies uitgebracht door de betrokken stad Leuven

Het advies werd gevraagd op 2 januari 2024.

Het college van Burgemeester en Schepenen bracht op 26 januari 2024 een gunstig advies uit over de bescherming van het onroerend goed:

"De voorbije jaren werd ook al aan de stad de nodige aandacht gegeven aan dit waardevolle erfgoed. In 2019 werd bijvoorbeeld door het studiebureau Miss Miyagi in opdracht van de stad Leuven een onderzoek uitgevoerd voor de opmaak van een verkoopshandboek voor dit pand en hieraan gekoppeld een studie naar alternatieve ontwikkelings- en financieringsmodellen voor moeilijk te herbestemmen erfgoed (...). Deze studie heeft uiteindelijk geleid tot een herbestemmingsproject voor deze bijzondere site waarvan de omgevingsvergunning door het

college in zitting van 25 augustus 2023 werd goedgekeurd. Dankzij regelmatig overleg tussen de ontwikkelaar, het agentschap Onroerend Erfgoed en de dienst Onroerend Erfgoed van de stad Leuven, worden in dit project alle beschermenswaardige elementen van de site optimaal behouden, hersteld en versterkt in het herbestemmingsproject zodat een bescherming op de realisatie van het project geen impact heeft.

De directie Ruimtelijke Ontwikkeling, afdeling Ruimte en Onroerend erfgoed stelt voor het dossier gunstig te adviseren (het advies aan het agentschap Onroerend Erfgoed als bijlage toegevoegd). De inhoud van het dossier werd ook afgetoetst met de dienst Bouwen en de dienst Ruimtelijk Beleid en voorgelegd aan de Adviesraad Onroerend Erfgoed in zitting van 16 januari 2024 waar de adviesraad het beschermingsvoorstel positief evalueerde."

Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 3 januari 2024.

De VCOE bracht op 15 februari 2024 een voorwaardelijk gunstig advies uit over de bescherming van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

- De VCOE vat de context van het dossier samen. "Sinds de opheffing van de monumentbescherming van de afgebrande schutterstoren in Wetteren, is er namelijk een hiaat ontstaan in het beschermde bestand. Uit de dossiers blijkt dat slechts zes schutterstorens uit de periode 1920-1960 in Vlaanderen bewaard bleven die op heden niet beschermd zijn. Het gaat aldus om bedreigd onroerend erfgoed. Twee van deze zes bewaarde voorbeelden worden nu op basis van het uitgevoerde onderzoek voor bescherming voorgedragen. Het is positief dat deze nieuwe beschermingen tegemoetkomen aan de vraag van de commissie om een integrale en participatieve erfgoedbenadering te hanteren. Zo gebeurde het thematisch en waarderend onderzoek in nauwe samenwerking met de Koninklijke Nationale Bond der Belgische Wipschutters, lid van de VLAS, en in overleg met de betrokken stadsbesturen."

"Als criteria voor bescherming verwijzen de dossiers naar de hoge erfgoedwaarde, de goede fysieke toestand, en de aanwezigheid van een toekomstpotentieel of maatschappelijk draagvlak voor het traditioneel gebruik als overdekte staande wip. De afweging zelf wordt in de dossiers niet geduid. De commissie stelt vast dat alle bewaarde exemplaren behalve de toren van de Sint-Sebastiaansgilde in Ronse, op heden leeg staan, maar dit zegt niets over hun toekomstpotentieel of beschermenswaardigheid. Bovendien kijken de vermelde criteria af van de decretale selectiecriteria ('zeldzaamheid', 'herkenbaarheid', 'representativiteit', 'ensemble' en 'context'). Het is dus onduidelijk hoe de twee geselecteerde schutterstorens zich verhouden tot de overige bewaarde exemplaren die (nog) niet voor bescherming voorliggen. De commissie vraagt deze selectie te verduidelijken op basis van alle relevante criteria."

Behandeling van het advies:

"De erfgoedwaarden en criteria vormen de basis van elke bescherming. Bij de uiteindelijke selectie voor bescherming spelen echter ook vaak andere overwegingen, zoals bewaringstoestand of bouwfysische toestand. Ook beleidsmatige overwegingen kunnen een rol spelen, zoals geografische spreiding, afstemming met andere beleidsdomeinen, een erfgoedgemeenschap die actief bijdraagt aan de zorg. Deze bijkomende overwegingen doen geen uitspraak over de erfgoedwaarde, maar kunnen wel de uiteindelijke selectie mee bepalen." (De Houwer V., Meganck L. & Van Herck K.

2023: Waarderen van erfgoed: erfgoedwaarden en criteria, Afwegingskaders agentschap Onroerend Erfgoed 13, <https://doi.org/10.55465/PFEW9754>). Voor de selectie van de schutterstorens werden de volgende overwegingen als bijkomend selectiecriterium gehanteerd: de goede fysieke toestand en de aanwezigheid van een toekomstpotentieel of maatschappelijk draagvlak voor het traditioneel gebruik als overdekte staande wip.

Deze overwegingen worden geformuleerd en geduid in het hoofdstuk "*Thematisch onderzoek naar schutterstorens*" in het inhoudelijk dossier. Een hoge erfgoedwaarde wordt duidelijk voorop gezet. Pas daarna gelden als tweede en derde criterium een goede fysieke toestand en het toekomstpotentieel van de toren. Bij dit moeilijk herbestembaar erfgoed zijn deze bijkomende criteria wel degelijk van belang. Dit belang wordt verder in het advies ook onderschreven door de commissie: "*het behoud of het (gedeeltelijk) hernemen van de oude functie als schutterstoren [is] aangewezen met oog op de optimale verwezenlijking van erfgoedwaarden*".

Op vraag van de commissie wordt de selectie hieronder verduidelijkt. De zes, in 2022 nog bewaarde, schutterstorens komen aan bod in de documentatiebijlage "*Van middeleeuwse schuttersgildes tot schutterstorens (historische context)*". De vier niet voor bescherming voorgedragen schutterstorens bevinden zich in Oudenaarde, Ronse (een tweede toren), Roeselare en Kortrijk. De toren in Oudenaarde (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/27305>) werd niet mee afgewogen in de selectie vanwege de goedgekeurde sloopvergunning van 23 augustus 2021.

De torens in Roeselare (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/23861>) en Kortrijk (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/308509>) werden van in het begin achteraan op de 'koer' van een café of herberg opgericht. Vanuit de uitbater of eigenaar van het café of intussen het restaurant bestaat vandaag geen interesse meer voor de schutterstorens. Evenmin zijn er nog schuttersverenigingen verbonden aan deze torens. De ligging van de toren van de Sint-Martinusgilde in Ronse (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/29074>) op de private sportterreinen Park Lagache is gunstiger. Jammer genoeg is het toekomstpotentieel en het lokaal-maatschappelijk draagvlak voor deze schutterstoren niet evident. Deze toren wordt sinds 1978 niet meer gebruikt en is sinds 2023 niet meer toegankelijk omdat de bouwfysische toestand dit gevaarlijk maakt. De Sint-Martinusgilde werd in 2006 opgeheven. De Kortrijkse schutterstoren was niet opgenomen in de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed en werd in 2023 toegevoegd aan de wetenschappelijke inventaris.

- "*In dat verband lijkt het de commissie aangewezen om een ruimere visie te ontwikkelen op het waarderen, inventariseren en beschermen van het onroerend erfgoed van het schutterswezen. De documentatiebijlage "Van middeleeuwse schuttersgildes tot schutterstorens (historische context)" geeft hiertoe een eerste aanzet. Naast het historische overzicht, gaat de documentatiebijlage in op de gevarieerde traditionele infrastructuur van het wipschieten, waarvan de (metalen) schutterstorens slechts één aspect vormen. Dit is een positief startpunt voor verder onderzoek met aandacht voor andere typologieën en aanverwante beschermingswaardige gebouwen en ruimtes die deel uitmaken van het schuttersleven. De commissie onderschrijft het belang van een representatief behoud van dit voor Vlaanderen typische erfgoed. Gezien de relatie met roerend en immaterieel erfgoed vraagt dit een integrale aanpak waarbij ook de erfgoedgemeenschappen actief worden betrokken.*"

Behandeling van het advies:

Zoals de commissie stelt, gaat de documentatiebijlage "*Van middeleeuwse schuttersgildes tot schutterstorens*" in op de gevarieerde traditionele infrastructuur van het wipschieten, waarvan de schutterstorens slechts één aspect vormen. De

ontwikkeling van toekomstige beleidsinitiatieven is afhankelijk van de beleidsnota van de minister bevoegd voor Onroerend Erfgoed in de volgende beleidsperiode.

"De commissie stelt vast dat beide beschermingsvoorstellen opteren voor een selectieve bescherming. In het geval van de Toewip in Leuven beperkt de bescherming zich tot de schutterstoren en het gelijkvloerse gevelfront met herbergpui. De eigenlijke herberg en de aansluitende gelagzaal worden niet mee beschermd. De uitsluiting van de bovenbouw lijkt gemotiveerd te zijn door een recente vergunning voor sloop en nieuwbouw. Nochtans hoort dit terugwijkende volume bij het oorspronkelijke geheel van herberg 'In De Toewip' en draagt de zorgvuldige detaillering bij tot de architecturale waarde en de verspringende rooilijn tot de historische waarde van het pand. Voor de overige uitgesloten delen van het ensemble uit 1936 (herberginterieur en gelagzaal) ontbreekt een motivering. De afbakening van bescherming is in dat opzicht ook verwarrend, aangezien het volledige perceel met bebouwing wel ingetekend is op het afbakeningsplan maar het ministerieel besluit geen melding maakt van de uitgesloten delen.

De commissie vraagt aldus voor beide dossiers de afbakeningskeuze te onderbouwen en zo nodig te herzien. Indien delen uitgesloten worden van bescherming, moet de reden hiervoor (bv. geen toegang, geen erfgoedwaarde etc.) uitdrukkelijk gemotiveerd worden in het beschermingsbesluit. Dit draagt bij tot de rechtszekerheid van zakelijkrechthouders en gebruikers."

Behandeling van het advies:

Uit de "Situering van de schutterstoren in Leuven" (inhoudelijk dossier) blijkt dat het stadsbestuur op 25 augustus 2023 een omgevingsvergunning onder voorwaarden goedgekeurde voor Café In de Toewip. "Samenvattend combineert het bouwplan het behoud van de herbergpui in geglaazuurde tegels (begane grond) met dit van de schutterstoren achteraan op het perceel. Na afbraak zal het appartement boven de herberg (met beperkte erfgoedwaarde) vervangen worden door een nieuwbouw met studentenkamers. Het kenmerkende verschil in rooilijn tussen het voorgeplaatste gevelfront met herbergpui en de achteruitwijkende gevel van de bovenverdieping zal daarbij gedeeltelijk behouden blijven. De verbouwde begane grond (herberg) en gelagzaal zullen hun horecafunctie behouden. De Toewip zal opnieuw in gebruik genomen worden als schutterslocatie. Voorafgaand aan de toekenning van de vergunning met voorwaarden was het agentschap Onroerend Erfgoed betrokken voor zover het de in het beschermingsdossier opgenomen delen betrof." De omgevingsvergunning is eveneens opgenomen onder de juridische toestand (inhoudelijk dossier). De beperkte erfgoedwaarde van de bovenbouw van de herberg en het toekomstig bouwproject met gedeeltelijk behoud van de rooilijnverspringing is dus wel degelijk geduid. Er kan aangevuld worden dat de gelagzaal slechts een beperkte erfgoedwaarde heeft. Uit het Inspectierapport van Monumentenwacht bleek dat deze houten en geen metalen spanten (zoals de schutterstoren) had. In het inhoudelijk dossier (Beschrijving met inbegrip van de erfgoedelementen en erfgoedkenmerken) werd aangevuld: "de gelagzaal heeft een beperkte erfgoedwaarde."

Artikel 1 van het ministerieel besluit omschrijft duidelijk welke delen van het gebouw beschermd zijn. Ook de titel van het ministerieel besluit en artikel 2 (erfgoedelementen en erfgoedkenmerken) spreken voor zich. Omwille van de betekenisvolle ensemblewerking tussen de schutterstoren en het voorliggende café "in de Toewip" met bewaarde herbergpui wordt echter het volledige perceel mee in de afbakening opgenomen. De bescherming wordt op het gehele perceel ingetekend om de delen die het effectieve onderwerp van de bescherming uitmaken te waarborgen. Daardoor kan er bij de behandeling van de toelatingen rekening gehouden worden met de impact van geplande handelingen op de delen met erfgoedwaarde gevat door de bescherming. Bepaalde werken kunnen namelijk in sommige gevallen de structurele integriteit van de beschermde delen aantasten.

- *De commissie onderschrijft de historische, de architecturale en de culturele waarde van de schutterstorens. "Zowel de Toewip in Leuven als de latere schutterstoren in Ronse zijn exemplarisch voor de groeiende populariteit van het handboogschieten op de staande wip vanaf het interbellum.*
- *"De commissie ondersteunt de beheersdoelstellingen, geformuleerd op maat van dit type onroerend erfgoed. De commissie onderschrijft daarbij dat het behoud of het (gedeeltelijk) hernemen van de oude functie als schutterstoren aangewezen is met oog op de optimale verwezenlijking van erfgoedwaarden. Die oude functie dient volgens de commissie ook te allen tijde maximaal afleesbaar te blijven in zowel exterieur als interieur. In dat opzicht stelt de commissie voor om bij de beheersdoelstellingen 2° toe te voegen dat een eventuele '(gedeeltelijke) herbestemming de draagkracht van het gebouw en van de bescherming niet overschrijdt'. Bij het beschermingsbesluit voor de Toewip in Leuven, suggereert de commissie om de beheersdoelstelling inzake het 'interieur van de schutterstoren' (nu in beheersdoelstelling 3°) afzonderlijk te nummeren, conform het besluit voor de schutterstoren in Ronse."*

Behandeling van het advies:

De 2° beheersdoelstelling (ministerieel besluit) wordt als volgt verduidelijkt: "dat de (gedeeltelijke) herbestemming de draagkracht van het beschermde gebouw niet overschrijdt."

Op voorstel van de commissie werd de specifieke beheersdoelstelling over het interieur van de schutterstoren verplaatst van de 3° beheersdoelstelling naar een aparte 6° beheersdoelstelling. De 6° beheersdoelstelling luidt: "voor het interieur van de schutterstoren vormen het behoud van de metalen skeletconstructie, de ruimtewerking en indeling in inspectieschachten en binnentorens, inclusief de plankenbebording, van de metalen staande wippen en prangen met functioneel toebehoren en van de betekenisvolle interieurelementen belangrijke aandachtspunten." Evenwel wordt daarmee inhoudelijk niets aan beheersdoelstellingen toegevoegd.

- *"Wat betreft de bouwfysische toestand van de schutterstorens, verwijzen beide dossiers naar een inspectierapport van Monumentenwacht Vlaanderen (opgemaakt na inspecties van respectievelijk 14 december 2022 en 30 januari 2023). Aangezien hun relevantie voor de gerichte toepassing van de beheersdoelstellingen, vraagt de commissie deze inspectierapporten – indien mogelijk – toe te voegen aan de beschermingsdossiers."*

Behandeling van het advies:

Omwille van privacy-redenen worden de inspectierapporten van Monumentenwacht niet publiek gemaakt.

- *"Tot slot vraagt de commissie om de beheersdoelstellingen nader toe te lichten onder 'hoofdstuk 3. Beheersvisie' van het inhoudelijk dossier'."*

Behandeling van het advies:

Een toelichting van de beheersdoelstellingen in het inhoudelijk dossier biedt geen meerwaarde.

Conclusie: het advies heeft invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit. Het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit werden als volgt aangepast:

- In het inhoudelijk dossier (Beschrijving met inbegrip van de erfgoedelementen en erfgoedkenmerken) wordt aangevuld: *"de gelagzaal heeft een beperkte erfgoedwaarde."*
- In het ministerieel besluit werd de 2° beheersdoelstelling als volgt verduidelijkt: *"(...) dat de (gedeeltelijke) herbestemming de draagkracht van het beschermde gebouw niet overschrijdt."*
- In het ministerieel besluit werd de specifieke beheersdoelstelling over het interieur van de schutterstoren verplaatst van de 3° beheersdoelstelling naar een aparte 6° beheersdoelstelling. Deze luidt: *"voor het interieur van de schutterstoren vormen het behoud van de metalen skeletconstructie, de ruimtewerking en indeling in inspectieschachten en binnentorens, inclusief de plankenbebording, van de metalen staande wippen en prangen met functioneel toebehoren en van de betekenisvolle interieurelementen belangrijke aandachtspunten."*

1.4. Opmerkingen van de zakelijkrechthouder(s)

De opmerkingen werden gevraagd op 2 januari 2024.

De zakelijkrechthouders gaven opmerkingen over deze bescherming. Omwille van privacy-redenen zijn de opmerkingen van de zakelijkrechthouders anoniem opgenomen in dit document. Het beschermingsdossier bevat een overzicht van de opmerkingen en de gegevens van de zakelijkrechthouders.

De zakelijkrechthouders vatten correct samen dat enkel de herbergpui in geglazuurde tegels en de eigenlijke schutterstoren worden beschermd. Voor hen is het immers van groot belang om de verkregen omgevingsvergunningen te kunnen uitvoeren. Daarbij wordt verwezen naar de omgevingsvergunning van 25 augustus 2023 (OMV_2023075604). Bijkomend brengen de zakelijkrechthouders het agentschap op de hoogte van de omgevingsvergunning (OMV_2023150640) die op 26 januari 2024 goedgekeurd werd door het College van Burgemeester en Schepenen. Deze beoogt een aanpassing van het dakvolume tegenover de eerder verleende vergunning van 25 augustus 2023.

Volgens de zakelijkrechthouders heeft de bijkomende vergunning van 26 januari 2024 geen impact op de beschermde delen van het gebouw. *"Voor ons project, maar ook voor het monument op zich, is het noodzakelijk dat een nieuwe/ economisch rendabele invulling aan het pand kan worden gegeven. Door de schutterstoren te koppelen aan een ruime horecazaak, kan dit voortbestaan en gebruik van de schutterstoren gegarandeerd worden. Om deze redenen zullen wij dan ook voormelde vergunningen uitvoeren."*

Tot slot stellen de zakelijkrechthouders vast dat de beheersdoelstellingen niet ingaan op het buitenschrijnwerk in de herbergpui. *"Conform de vergunning zullen wij in de bestaande raamopeningen dan ook nieuwe houten ramen plaatsen met dubbel glas, in houtachtige kleur, naar originele profilering."*

Behandeling van de opmerking:

De omgevingsvergunning (OMV_2023075604), op 25 augustus 2023 onder voorwaarden goedgekeurd door het College van Burgemeester en Schepenen, is vermeld in het inhoudelijk dossier (juridische toestand). Deze omgevingsvergunning is in het inhoudelijk dossier ook omschreven onder *"Situering van de schutterstoren in Leuven"*.

Het agentschap Onroerend Erfgoed neemt akte van de omgevingsvergunning van 26 januari 2024 (OMV_2023150640). Deze werd bijkomend in het inhoudelijk dossier (juridische toestand) vermeld. Mits het respecteren van de termijnen en de gestelde voorwaarden, mogen goedgekeurde vergunningen uitgevoerd worden.

De 1° en de 3° doelstelling gaan in algemene termen in op de herbergpui:

1° beheersdoelstelling: *"de bescherming van de schutterstoren of Toewip met herbergpui in geglazuurde tegels beoogt het behoud van de erfgoedkenmerken en erfgoedelementen die de basis vormen voor de erfgoedwaarden. Dit veronderstelt vakkundig onderhoud en indien nodig conserverende ingrepen. Bewaren gaat daarbij steeds voor op vernieuwen"*.

3° beheersdoelstelling: *"de bescherming beoogt het behoud van de leesbaarheid en de herkenbaarheid van de typologie van schutterstoren (...). Ook het behoud van de afleesbaarheid en de herkenbaarheid van de typologie van herbergpui wordt nagestreefd"*.

Conclusie: de opmerkingen hebben invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit. In het inhoudelijk dossier (juridische toestand) werd bijkomend de omgevingsvergunning van 26 januari 2024 (OMV_2023150640) vermeld.

1.5. Conclusie voorafgaand aan de voorlopige bescherming

De uitgebrachte adviezen en de opmerkingen van de zakelijkrechthouders hebben invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit. Het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit werden als volgt aangepast:

- In het inhoudelijk dossier (*"Beschrijving met inbegrip van de erfgoedelementen en erfgoedkenmerken"*) werd aangevuld: *"de gelagzaal heeft een beperkte erfgoedwaarde."*
- In het inhoudelijk dossier (juridische toestand) werd bijkomend de omgevingsvergunning van 26 januari 2024 (OMV_2023150640) vermeld. Deze beoogt een aanpassing van het dakvolume tegenover de eerder verleende vergunning van 25 augustus 2023.
- In het ministerieel besluit werd de 2° beheersdoelstelling als volgt verduidelijkt: *"(...) dat de (gedeeltelijke) herbestemming de draagkracht van het beschermde gebouw niet overschrijdt."*
- In het ministerieel besluit werd de specifieke beheersdoelstelling over het interieur van de schutterstoren verplaatst van de 3° beheersdoelstelling naar een aparte 6° beheersdoelstelling. Deze luidt: *"voor het interieur van de schutterstoren vormen het behoud van de metalen skeletconstructie, de ruimtewerking en indeling in inspectieschachten en binnentorens, inclusief de plankenbebording, van de metalen staande wippen en prangen met functioneel toebehoren en van de betekenisvolle interieurelementen belangrijke aandachtspunten."* Evenwel wordt daarmee inhoudelijk niets aan beheersdoelstellingen toegevoegd.